

Nr 154

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt; given Stockholms slott den 14 september 1967.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås befogenhet för Kungl. Maj:t att överlåta beslutanderätten i ärenden om undvikande av eller lindring i dubbel arvs- eller gåvobeskattning till myndighet som Kungl. Maj:t förordnar. Vidare föreslås att Kungl. Maj:t får möjlighet att medge befrielse från eller nedsättning av arvs- och gåvoskatt när synnerliga skäl föreligger.

Förslag
till
Förordning
angående ändring i förordningen den 6 juni 1941 (nr 416)
om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom förordnas, *dels* att 58 § förordningen den 6 juni 1941 om arvsskatt och gåvoskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, *dels* att i förordningen skall införas en ny paragraf, 58 a §, av nedan angiven lydelse.

(Nuvarande lydelse)

58 §.

Har egendom beskattats såväl här i riket som i utländsk stat, må Konungen till undvikande av eller lindring i dubbelbeskattningen, när skäl därtill äro, på ansökan medgiva befrielse från eller nedsättning av den här i riket fastställda skatten.

(Föreslagen lydelse)

58 a §.

Har egendom beskattats såväl här i riket som i utländsk stat, må Konungen *eller den myndighet Konungen förordnar* till undvikande av eller lindring i dubbelbeskattningen, när skäl därtill äro, på ansökan medgiva befrielse från eller nedsättning av den här i riket fastställda skatten.

Även i annat fall än som avses i 57 eller 58 § äger Konungen eller den myndighet Konungen förordnar medgiva befrielse från eller nedsättning av skatt, när synnerliga skäl föreligger.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1968.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 14 september 1967.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, WICKMAN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändringar i förordningen om arvsskatt och gåvoskatt* och anför.

Inledning. Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t den 9 juni i år tillkallade jag sakkunniga för att se över förmögenhets- samt arvs- och gåvobeskattningen. De spörsmål som de sakkunniga skall behandla är delvis mycket komplicerade och torde inte lösas under den närmaste tiden. Med hänsyn härtill har jag funnit anledning att utan hinder av den pågående utredningen ta upp ett par frågor som bör avgöras redan nu.

Den ena frågan rör ett av departementsutredningen i en promemoria den 30 mars 1967, nr 84, (Stencil Fi/C 86) framlagt förslag, att Kungl. Maj:t erhåller befogenhet att överlåta beslutanderätten i vissa arvs- och gåvoskatteärenden till myndighet som Kungl. Maj:t förordnar. Den andra frågan, som har ett visst samband med den förra men som huvudsakligen aktualiserats genom en rad på senare tid uppdagade förskingringar av arvs- och gåvoskattemedel, rör frågan om vidgad möjlighet för Kungl. Maj:t att medge eftergift av arvs- eller gåvoskatt.

Överlåtande av Kungl. Maj:ts beslutanderätt i vissa fall. Det kan ibland inträffa att egendom arvsbeskattas både i Sverige och i annat land. För att undvika sådan internationell dubbelbeskattning av kvarlåtenskap har Sverige ingått avtal med vissa främmande länder. Tillämpningen av dessa avtal sker enligt föreskrifter som meddelas av Kungl. Maj:t med stöd av 71 § 1 mom. förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt (AGF). I fråga om avtalens tillämpning har departementsutredningen i en promemoria den 17 juni 1966, nr 67, (Stencil Fi/C 88) föreslagit, att beslutanderätten i ärenden om avtalsenlig befrielse från eller nedsättning av arvsskatt flyttas från Kungl. Maj:t till kammarkollegiet. I promemorian framhålls bl. a. att kammarkollegiet är granskningsmyndighet enligt AGF

och att kollegiet därför har goda förutsättningar att i dessa hänseenden i första instans svara för tillämpningen av gällande dubbelbeskattningsavtal. Ett överflyttande av denna uppgift till kammarkollegiet kräver inte någon ändring av AGF:s bestämmelser.

I förhållande till land med vilket Sverige inte har avtal till undvikande av dubbelbeskattning uppkommer tid efter annan fall där viss kvarlåtenskap beskattas av båda länderna. Enligt 58 § AGF kan emellertid Kungl. Maj:t i sådana fall för att undvika eller lindra dubbelbeskattning medge befrielse från eller nedsättning av den svenska skatten, när skäl föreligger därtill. Någon möjlighet för Kungl. Maj:t att delegera beslutanderätten till underlydande myndighet finns inte.

I sin promemoria den 30 mars 1967 har departementsutredningen föreslagit, att beslutanderätten i ärenden om tillämpning av 58 § AGF flyttas från Kungl. Maj:t till kammarkollegiet. Utredningen har därvid anfört att vid prövning enligt 58 § i praxis tillämpas samma grundsatser som kommit till uttryck i dubbelbeskattningsavtalen och att detta står i överensstämmelse med vad riksdagen uttalade vid tillkomsten av den nu gällande arvs- och gåvoskatteförordningen (prop. 1941:192, BevU 21, rskr 270). Om beslutanderätten i ärenden om tillämpning av 58 § AGF flyttas från Kungl. Maj:t till kammarkollegiet, bör enligt utredningens uppfattning kammarkollegiet dock ha möjlighet att överlämna ärende till Kungl. Maj:t för avgörande, när skäl föreligger till det. Ett överflyttande av beslutanderätten till underlydande myndighet kräver ändring av 58 § AGF.

Kammarkollegiet har i yttrande över sistnämnda promemoria tillstyrkt utredningens förslag.

Som framgår av det anförda, avgörs ärenden om befrielse från eller nedsättning av arvs- eller gåvoskatt på grund av dubbelbeskattningsavtal eller enligt 58 § AGF av Kungl. Maj:t. Innan ärendena avgörs, inhämtas regelmässigt yttrande från kammarkollegiet som är granskningsmyndighet i fråga om arvsskatt och gåvoskatt. I likhet med departementsutredningen anser jag att kammarkollegiet har goda förutsättningar att avgöra dessa ärenden i första instans och att denna uppgift därför bör överflyttas från Kungl. Maj:t till kollegiet.

I fråga om ärenden, som rör tillämpning av dubbelbeskattningsavtal, kan den av mig förordade delegeringen beslutas av Kungl. Maj:t utan ändring av AGF. Delegering av ärenden rörande tillämpningen av 58 § AGF kräver däremot ändring av denna paragraf. Jag vill därför föreslå en sådan författningsändring.

Närmare bestämmelser om handläggningen av ärendena bör meddelas av Kungl. Maj:t. Därvid torde få prövas i vilken mån skäl föreligger att förbehålla Kungl. Maj:t prövningen av vissa slag av ärenden.

Vidgad möjlighet för Kungl. Maj:t att medge befrielse från eller nedsättning av skatt enligt AGF. Även i vissa andra fall än de nu berörda fallen av dubbelbeskattning kan Kungl. Maj:t enligt AGF besluta om eftergift av skatt. Sålunda kan befrielse från eller nedsättning av skatt medges för vissa historiska, vetenskapliga eller konstnärliga samlingar eller för viss fast egendom. Någon möjlighet för Kungl. Maj:t att medge skattelättnad i andra situationer, där synnerliga skäl för eftergift föreligger, finns inte. En förutsättning för att eftergift i sådant fall skall kunna meddelas är därför att ärendet föreläggs riksdagen för avgörande.

Detta spörsmål har berörts i år av bevillningsutskottet. I samband med behandlingen av vissa motioner uttalade utskottet (BevU 1967:38), att frågor om eftergift av arvsskatt i enskilda fall inte borde prövas av riksdagen i första hand, eftersom riksdagens uppgift främst är att bestämma de normer, enligt vilka skatten skall utgå, men att Kungl. Maj:ts befogenheter i nämnda avseende otvivelaktigt är mycket begränsade. Utskottet förväntade, att Kungl. Maj:t i lämpligt sammanhang skulle lägga fram förslag till sådana författningsändringar, att dispensreglerna utformas i enlighet med vad som nu gäller enligt andra skatteförfattningar, där ett motsvarande behov av dispensregler konstaterats. Enligt utskottet borde Kungl. Maj:ts befogenhet att bevilja dispens vara begränsad till fall där synnerliga skäl kan åberopas.

På senare tid har behovet av vidgad möjlighet för Kungl. Maj:t att medge eftergift av skatt enligt AGF aktualiserats i skilda sammanhang. Sålunda har årets riksdag lämnat Kungl. Maj:t bemyndigande att medge eftergift av skatt i en rad fall, där synnerliga skäl för befrielse från eller nedsättning av skatt ansetts föreligga (prop. 1967:86, BevU 46, rskr 238). De fall, som där var i fråga, avsåg förskingringar av bl. a. arvsskattemedel till betydande belopp. Ett annat fall där Kungl. Maj:t enligt nuvarande lagstiftning saknat möjlighet att medge skattebefrielse trots att skäl för sådan befrielse förelegat, har redovisats i 1967 års bevillningsutskotts nysnämnda betänkande nr 38. Ytterligare fall skulle kunna anföras för att belysa behovet av en utvidgning av Kungl. Maj:ts befogenhet i nu nämnda avseende. Av det sagda torde emellertid tillräckligt tydligt framgå önskvärdheten av att Kungl. Maj:t erhåller generell möjlighet att medge befrielse från eller nedsättning av skatt enligt AGF, när synnerliga skäl föreligger. Jag förordar därför att en bestämmelse av detta innehåll införs i AGF.

Hemställan. Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att anta ett inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt.*

Kungl. Maj:ts proposition nr 154 år 1967

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten